

ת"פ 11482/04/17 - מדינת ישראל נגד שמואל משה הכהן סיטרין

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 11482-04-17 מדינת ישראל נ' הכהן סיטרין
בפני כבוד השופט דוד שאול גבאי ריכטר

בעניין: מדינת ישראל על ידי תביעות ש"י

המאשימה

נגד

שמואל משה הכהן סיטרין ע"י ב"כ עוה"ד
יצחק בם

הנאשם

הכרעת דין

בראשית הדברים אבהיר, כי מצאתי לזכות את הנאשם מן המיוחס לו, מכוח סעיף 182 לסדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982.

כתב האישום

נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות של העלבת עובד ציבור, לפי סעיף 288 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (**חוק העונשין**), ועבירה של הפרעה לעובד ציבור, לפי סעיף 288א(1) לחוק העונשין. מעובדות כתב האישום עולה, כי המתלוננת שימשה במועד הרלבנטי לאירוע עובדת סוציאלית לסדרי דין בלשכת הרווחה בקריית ארבע, ובזמן האירוע שהתה במשרדה. המתלוננת טיפלה בהסדרי הראייה של הנאשם עם בנותיו. ביום 6.1.2015, בשעה 13:00, הגיע הנאשם למשרדה של המתלוננת ואמר לה, כי היא פועלת נגדו בעניין הסדרי הראייה, והוא אינו נפגש עם ילדיו באשמתה. הנאשם אף צעק על המתלוננת. בתגובה, ביקשה המתלוננת מהנאשם שיצא ממשרדה, אך הנאשם אמר לה "שתקפוך לו". בהמשך, צעק הנאשם על המתלוננת ואמר לה "נאצית תשרפי בגיהנום". לבסוף, יצא הנאשם ממשרד המתלוננת רק כאשר אנשי הביטחון של המועצה הגיעו למקום.

התשובה לאישום ומהלך הדין

הנאשם כפר כפירה כללית במיוחס לו, והתיק נקבע להוכחות. ביום 3.4.2020 העידו לפניי הגב' רונית לוי (גבתה את הודעת הנאשם ואת הודעת המתלוננת); רס"ב שמעון אוחנה (עורך דו"ח פעולה ודו"ח מעצר); הגב' סימון אוחיון (**המתלוננת**); רס"מ ארז זכות (ביצע פעולות חקירה); תמיר מרעי (ביצע פעולות חקירה). ביום 26.11.2020 העידו לפניי מר אברהם שושן (עד לאירוע). ביום 10.9.2020 העידו לפניי הנאשם ועו"ד ברוך בן יוסף מטעם ההגנה. בו ביום

הצדדים סיכמו טיעוניהם בעל פה.

כאן המקום לציין, כי במסגרת פרשת ההגנה, ביקש הסנגור להגיש הקלטה קולית של האירוע. לדברי הסנגור, הנאשם הקליט את השיחה עם המתלוננת באמצעות מכשיר טלפון שהיה ברשותו בעת האירוע, אך לא הצליח לשחזר את השיחה, משום שהטלפון התקלקל. נטען, כי בעזרת הסנגור ומומחה מטעמו, הצליחה ההגנה לשחזר את ההקלטה. המאשימה התנגדה להגשת ההקלטה, אך לאחר ששמעתי את הצדדים הוריתי על הגשת ההקלטה והיא סומנה נ/1. בהמשך ולקראת הכנת הכרעת הדין, הכנתי תמלול של ההקלטה שנסרק לתיק כמוצג במ/1. אומר כבר עתה, כי האזנה להקלטה במלואה מלמדת, כי היא תיעדה את האירוע המתואר בכתב האישום, רובו ככולו, למעט חלקו האחרון, וזאת נוכח השוואת התוכן לעדויות ששמעתי, כאשר קיים מתאם תוכני גבוה מאוד בין שני הרכיבים.

הרקע לאירוע

העובדות שאינן שנויות במחלוקת הן, כי המתלוננת טיפלה במסגרת עבודתה כעו"ס לסדרי דין, בהסדרי הראייה של הנאשם וגרושתו. כחלק מעבודתה, הגישה המתלוננת מספר תסקירים לבית הדין הרבני בעניין זמני השהות של ילדי הנאשם עמו. שנקבעו בצו שניתן על ידי בית הדין הרבני. גרושתו של הנאשם (**ליאורה**) התגוררה בזמן האירוע בקרית ארבע, ובהתאם לצו בית הדין, אמור היה הנאשם לאסוף את בנותיו מירושלים. ביום האירוע, הודיעה ליאורה לנאשם, כי לא יוכל לפגוש את בנותיו בשל סערת שלג צפויה בקרית ארבע. בעצת עורך דינו, הגיע הנאשם לביתה של ליאורה (עמ' 39, ש' 9 - 10), דפק על הדלת וביקש לאסוף את הבנות, אך לא נענה. הנאשם הודיע לעורך דינו, וזה יצר קשר עם המתלוננת, הסביר לה את נסיבות המקרה וביקש ממנה לשוחח עם ליאורה, על מנת שזו תאפשר לנאשם לאסוף את בנותיו מביתה שבקרית ארבע (עמ' 13, ש' 26 - 27). לטענת הנאשם, הוא אף הגיע לתחנת המשטרה וביקש שם סיוע בביצוע הסדרי הראייה (עמ' 39, ש' 12 - 13), אך מהמשטרה נמסר לו, כי ללא הוראה העו"ס, ידיהם כבולות (**שם**). גם עו"ד בן יוסף, אשר ייעץ לנאשם להגיע למשטרה, העיד לפניי, כי יצר קשר עם קצינה בתחנת חברון, אך זו מסרה לו/ כי ידיה כבולות (עמ' 52, ש' 7 - 9). לאחר מכן, ייעץ עו"ד בן יוסף לנאשם להגיע למשרדי המתלוננת (עמ' 55, ש' 11 - 12). הנאשם אכן הגיע למשרדי המתלוננת, ואז התפתח האירוע המפורט בכתב האישום, שפרטיו שנויים במחלוקת.

המחלוקת בין הצדדים נעוצה בשאלה, האם התקיימו יסודות העבירות המיוחסות לנאשם.

המאשימה טוענת, כי בעת הוויכוח בינו לבין המתלוננת, כינה הנאשם את המתלוננת "נאצית" ואיחל לה "תישרפי בגיהנום". מכאן שביצע עבירה של העלבת עובד ציבור. מנגד, טוען הנאשם, כי אכן כינה את המתלוננת בשמות שונים, אך מכחיש את המילים האמורות. עוד טוענת המאשימה, כי במעשיו ובאופן התנהגותו, הפריע לעבודתה של המתלוננת, ובכך מתקיימים יסודות העבירה של הפרעה לעובד לציבור. מנגד טוען הסניגור, כי התנהגות הנאשם אינה מקימה את יסודות שתי העבירות. הסניגור היפנה לעבירה של התנהגות פסולה במקום ציבורי, אולם לא הרחיב בהקשר זה (עמ' 68, ש' 17 - 19).

דין והכרעה

ממצאים עובדתיים

אין מחלוקת, כי הנאשם הגיע למשרדה של המתלוננת ונכנס אליו כדי לשוחח עמה. מהאזנה להקלטה שהוגשה נ/1 עולה, כי הנאשם ניסה לדבר על ליבה של המתלוננת וביקש ממנה, תחילה בנועם, לשוחח עם ליאורה ולשכנע אותה למסור לו את הבנות. ואכן, ניתן לשמוע, כי המתלוננת באותה עת שוחחה בטלפון עם ליאורה. המתלוננת מסרה לנאשם את דבריה של ליאורה, לפיהם הבנות אינן מעוניינות לפגוש בו, ולכן ליאורה אינה מוכנה שילכו אליו (עמ' 14, ש' 5 - 7; במ/1 דקות 00:20 - 00:28). כאמור, לאחר שהמתלוננת העבירה את דברי ליאורה לנאשם, התקיימה בין המתלוננת לנאשם שיחה שנמשכה כ-7 דקות. במהלך השיחה, תיאר הנאשם למתלוננת את מצבו, וביקש את עזרתה.

מהאזנה להקלטה ניתן להתרשם בבירור, כי הנאשם היה טעון מבחינה רגשית, נרגש ולעתים אגרסיבי. יחד עם זאת, מירב זמן השיחה התנהל דו-שיח נמרץ בין הנאשם למתלוננת, וכלל לא ניכר כי המתלוננת חשה מאוימת, והיא אף התעמתה עם טענות שהטיח בה הנאשם. אדם שחש מאוים ובסכנה, אינו מתעמת עם בן שיחו, ואינו מתריס כלפיו. כך למשל, אמרה המתלוננת לנאשם, שלמרות שבנותיו יכולות לראותו באותו זמן "אבל הן לא רוצות" (מב/1, דקה 02:40), דבר שגרר תגובה קולנית מצד הנאשם. כשהטיח הנאשם במתלוננת "איפה המסוגלות ההורית?" [הכוונה לבדיקת מסוגלות הורית שלא בוצעה למרות שבית הדין הורה על כך (עדות הנאשם, עמ' 37, ש' 28-30)], ענתה לו המתלוננת בהתרסה: "בבקשה!... הייתה החלטה כבר לפני שנתיים... למה זה לא נעשה? תחזור לבית הדין" (מב/1, דקות 02:54 - 03:16). בעניין זה אמרה המתלוננת, כי יישום החלטת בית הדין בעניין המסוגלות ההורית "לא קשור אלי" (שם, דקה 03:29). בהמשך הטיחה המתלוננת בנאשם: "יש לכם שמות של אנשים, אתם לא החלטתם" (שם, דקה 03:54), ובתגובה התנהל שיח רגוע יחסית, לגבי הסיבה שבגינה לא התקדמה בבדיקת המסוגלות ההורית.

הפעם הבאה שבה הרים הנאשם את קולו, הייתה בתגובה לדברי המתלוננת, כי שוחחה עם גרושתו, שדיברה עם הילדה, אשר הביעה את רצונה להישאר בקרית ארבע. אז הגיב הנאשם וצעק: "תפסיקי!... בואי לא נהיה עבריינים או שקרנים" (שם, דקה 03:34). בהמשך צעק: "תתקשרי למשטרה! אני לא רואה את הילדים שלי!..." (שם, דקה 05:44). הוא המשיך לצעוק: "תפסיקי" ו"תקראי למשטרה" מספר פעמים, לאחר שהמתלוננת חזרה על דבריה, ובתגובה אמרה כך בתקיפות: "לא, אני לא אקרא למשטרה, אתה תצא מהחדר" (שם, דקה 06:37). בתגובה צעק הנאשם: "את תתקשרי! כי אני רוצה שסוף סוף ידעו... את פושעת! את צריכה להיות אחרי בריח וסורגים" (שם, דקה 06:37). המתלוננת הגיבה בתקיפות: "צא מפה!" ובהמשך ביקשה שוב שייצא (שם, דקה 06:49). בנקודת זמן זו, נשמע כי המתלוננת פונה לאישה בשם חני, ומבקשת ממנה להתקשר לביטחון "שיגיעו". נשמע כי הנאשם ממשיך להתעקש שהמתלוננת תתקשר למשטרה בעוד המתלוננת ממנו שייצא החוצה (שם, דקות 06:53 - 06:57).

בתגובה נשמע הנאשם צועק: "אני [לא] שם עליך, את שקרנית, רמאית, ואת פושעת" (שם, דקה 06:57). המתלוננת מגיבה בתקיפות: "צא החוצה, בסדר, אין בעיה" (שם, דקה 07:01), וכן אומרת: "לך למשטרה" (שם, דקה 07:16). בתגובה אומר הנאשם: "כן! אבל אם זה הפוך, את הולכת עם המשטרה ישר להוציא, פושעת שכמוך" (שם, דקה 07:18). לאחר מכן מסתיימת ההקלטה.

יצוין כי בדקה 00:28, ניתן לשמוע את המתלוננת פונה למישהו בשם אבישי, ואומרת לו: "אבישי תחכה בחוץ כמה דקות חמוד". הדבר מחזק את טענתה של המתלוננת וכן את טענת מר שושן, כי בנה של המתלוננת נכח במקום ונתבקש לצאת מהחדר עם הגיע הנאשם (פרו' עמ' 14, ש' 12 - 13). עם זאת, נימת הדברים היא נימה "רגילה" ומאופקת, שאינה מעידה על לחץ או מצוקה.

עוד יצוין, כי בניגוד לטענת המתלוננת בעדותה לפניי, מההקלטה לא עולה, כי הנאשם סירב לצאת מהחדר, או שאמרה לו שאם לא ייצא, תצא היא (פרו' עמ' 14, ש' 11), וכן אין זכר לאמירה "נאצית".

בנוסף מר אברהם שושן, אשר עבד באותה עת עם המתלוננת, והיה עד לחלק האחרון של האירוע, שאין מחלוקת כי לא תועד בהקלטה, העיד, כי לא שמע את הנאשם קורא למתלוננת "נאצית" (פרו' עמ' 29, ש' 5 - 6). למעשה, העדות היחידה לכינוי זה היא עדותה של המתלוננת אשר טענה, כי שמעה את הביטוי, אך לא זכרה כמה פעמים ובאיזה שלב נאמר (עמ' 19, ש' 1 - 17). מנגד, הכחיש הנאשם שאמר דברים אלה ספציפית, אך לא הכחיש כי כינה אותה "פושעת רשעה" (עמ' 48, ש' 20 - 24). בנוסף לכך, עו"ד בן יוסף העיד לפניי, כי המתלוננת התקשרה אליו לאחר האירוע, וסיפרה לו על אודות מעשיו והתנהגותו של הנאשם בחדרה, אך לא ציינה כי הנאשם כינה אותה "נאצית" ואף הדגיש כי במהלך השיחה לא נשמעה נסערת (עמ' 55, ש' 18 - 19).

לפיכך, אני קובע כממצא עובדתי, כי לא הוכח במידה הנדרשת, כי הנאשם כינה את המתלוננת "נאצית", והדבר מתבסס על כך שרק המתלוננת טענה זאת. לעומת זאת, הנאשם הכחיש את הדבר; מר שושן טען, כי לא שמע ביטוי שכזה; ועו"ד בן יוסף טען, כי המתלוננת ששוחחה עמו בסמוך לאחר האירוע, לא הזכירה ביטוי שכזה. בהקשר זה אעיר, כי הסברו של הנאשם מדוע לעולם לא יכנה יהודי "נאצי" (ושלא ישתמע מהדברים, כי בית המשפט מצדיק קריאה בכינוי "נאצי" לאדם כלשהו, ללא קשר לזהותו או מוצאו - שכן הדבר פסול מהיסוד!), היה משכנע ואף נוגע ללב, שעה שתלה את הדברים בעבר המשפחתי הנקשר בזכר השואה (פרו' עמ' 43, ש' 6 - 10).

לצד זאת הוכח, כי הנאשם ניהל ויכוח ער עם המתלוננת, הרים את קולו, וכינה אותה בכינוי גנאי כגון "רשעה" ו"פושעת". הוא גם אמר לה שהוא [לא] "שם עליה". יש פער משמעותי בין מילים מכוערות אלו, לבין הכינוי "נאצי". לא סברתי, כי הוכח שהנאשם אמר למתלוננת "תישרפי" ו"תמותי בגיהנום", שכן ביטויים אלו לא נשמעו בהקלטה. גם אם אצא מנקודת הנחה שביטויים אלו הושמעו לאחר סיום ההקלטה, לא סברתי כי הדברים הוכחו במידה הנדרשת, ובין היתר, אתייחס בהמשך לעניין משקל עדותו של מר שושן.

בוודאי שקיים טעם לפגם בהתנהגות הנאשם, אולם ניתן להבין את הסיטואציה ואת סערת הרגשות שבה היה נתון נוכח הנתק מבנותיו והתחוורות האפשרות, שלא יראה אותן גם הפעם. אין ספק, שהנאשם היה מתוסכל ועצבני, ומכאן התנהגותו התוקפנית. אין מחלוקת, כי בין הנאשם למתלוננת "דם רע", בעקבות סברת הנאשם, כי הנאשמת, המשמשת עו"ס לסדרי דין בעניין ילדיו, אינה ממלאת את תפקידה, ואף אינה מסייעת לו לאכוף את זמני ההתראות בהתאם לצו בית הדין.

בהקשר זה אפנה לעובדה עליה אין מחלוקת, כי הנאשם הגיש תביעה אזרחית נגד המתלוננת, אך בסופו של יום, בשל החסינות הנתונה לה, כממלאת תפקיד ציבורי, היא נמחקה מכתב התביעה (פרו', עמ' 21, ש' 1 - 6; עמ' 38, ש' 13-16). על-כן, יש לראות את התנהגותו של הנאשם כלפי המתלוננת ואת התבטאויותיו כלפיה, כביטוי לתסכולו על כך שליטתו, לא מילאה המתלוננת את תפקידה, לא סייעה בידו לאכוף את צו בית הדין הרבני, ובכך הפכה ל"עבריינית" ולמשתפת פעולה עם גרושתו. לכן דרש בצעקות שתזמין משטרה ולכן אמר לה: "את לא עושה שום דבר, עובדת סוציאלית!" (מב/1, דקה 03:05) ובהקשר לכך שאמרה לו, כי שוחחה עם גרושתו והבינה ממנה כי הילדה רוצה

להישאר אצל אמה, אמר: "תפסיקי!... אז בואי לא נהיה עבריינים ושקרנים" (שם, דקה 05:34).

לצד הפסול שבהתנהגות הנאשם, לא השתכנעתי כי המתלוננת חשה מצוקה או חשש ברמה ניכרת, לנוכח הדין ודברים שתואר עד כה, שבו נטלה חלק פעיל בשיחה, ואף התעמתה עם הנאשם לגבי עובדות וטענות שונות, ואף ביקרה את התנהגותו. לא רק זאת. הנאשם הוא שקרא וצעק כלפיה שתזמין משטרה, והיא סירבה לעשות כן, והסתפקה בהזמנת האבטחה. עובדה זו מחזקת את הרושם, כי המתלוננת לא חשה סכנה ממשית, גם אם חשה מבוכה וחוסר נוחות בסיטואציה זו.

בנוסף, לקראת סיום האירוע, עם התגברות צעקותיו של הנאשם, דרשה ממנו המתלוננת לצאת מספר פעמים, והוא אכן יצא, כשבמקביל, כפי שניתן להתרשם מן ההקלטה, ביקשה המתלוננת מעובדת אחרת להזעיק את האבטחה. עובדה זו עולה גם מעדותו של מר שושן שטען ש"הגיעו ביטחון" (פרו' עמ' 26, ש' 22 - 25). הנאשם הכחיש בעדותו לפניי, כי יציאתו מהמקום לוותה במאבטחים, וטען כי לא ראה את אנשי הביטחון. (עמ' 49, ש' 5 - 6). אני קובע כממצא, כי לא הוכח שנדרשה התערבות מאבטחים להוצאת הנאשם, וכי למעשה, הוא עזב בכוחות עצמו את המקום. זאת בהתבסס על עדות הנאשם וכן בהתבסס על שני מזכרים שערך עד התביעה, תמיר מרעי, ת/9 ות/10, ביחס לניסיון לזמן את מר בני טנא, איש הביטחון של קרית ארבע. מהמזכרים עולה, כי מר טנא מסר למרעי כי "לא זוכר מה היה יונסה להיזכר" (ת/9) וכן מסר כי "הוא לא זוכר את האירוע ואין לו מה למסור עדות בנדון" (ת/10). חזקה שאירוע שכזה הוא חריג, שסביר להניח שמר טנא היה זוכר, לו אכן התרחש כנטען.

אשר לעדותו של מר שושן, הוא טען כי שמע את הצעקות, תיאר את הנאשם כמי שצעק "בטון מאוד חזק, כועס, תקיף" (עמ' 26, ש' 18 - 19), וכן ציין, כי התרשם שהמתלוננת היתה "מאוד מכווצת חסרת מוגנות" (שם, ש' 20). הוא דיבר על האווירה השלילית והמתוחה, על כך שבנה של המתלוננת בכה, ולצד זאת ציין, כי התרשם שהנאשם "לא היה מוכן להתפייס, כנראה שדיברו על ילדיו, כנראה שהיה משהו חזק שכאב, והוא התנהג כפי שהתנהג, זה מה שהיה לפי מה שאני זוכר" (עמ' 26 מש' 19 עד עמ' 27 ש' 3).

דברים אלו מתיישבים עם הרושם המתקבל מן הנאשם, וכן מתגובותיו הנסערות והחוזרות ונשנות של הנאשם, כל אימת שמזכירים לו את ילדיו ואת האירוע. נכחתי בכך בעצמי באולמי בעת הדיונים, ולא פעם, ולא פעמיים, הרים הנאשם את קולו באולם, נכנס לדברים, דיבר בשטף שלא ניתן היה לעצור ונשמע מדבר "מדם לבו", משל עניין זה, הוא "פצע פתוח" עבורו (ר' למשל: עמ' 12, ש' 27 - 28; עמ' 28, ש' 29). בשל כך, התריתי בנאשם עד שנרגע, והוא אכן נרגע.

הרושם המתקבל הוא, כי הנאשם הוא אדם להוט ונרגש, שממהר להרים את קולו. הוא עושה כן במיוחד כאשר מדברים על ילדיו ועל הקשר שלו עם ילדיו, או כאשר צף ועולה תהליך הגירושין הקשה שבני הזוג עברו, ושנמצא ברקע העניין, ואולי אף בלבו. מכיוון שהמשפט ארך תקופה ארוכה, למדתי להכיר צד זה באופיו של הנאשם. מכאן, שלא פלא שהתנהג כפי שהתנהג אל מול המתלוננת, שיש לה השפעה כה משמעותית על עתיד קשריו עם ילדיו. יובהר, כי בדבריי אלו אין משום הכשרת התנהגותו של הנאשם, שאיננה מקבלת, ואף דוחה אותה מכל וכל. יחד עם זאת, הרקע להתנהגות מובן.

ובחזרה לעדות מר שושן - אין מחלוקת, כי מר שושן זומן לעדות תקופה ארוכה לאחר האירוע לאחר האירוע - רק ביום 19.1.2016 (ת/9). אין גם מחלוקת, כי שוחח עם המתלוננת על האירוע, והיא סיפרה לו את תחושותיה.

"ש. מה אח"כ סימון סיפרה לך על האירוע?

ת. מבחינתה הילד חווה חוויה מאוד קשה... בבית זה עשה...

ש. עובדתית מה סיפרה?

ת. סיפרה על הילד שהיו לו קשיים עם האירוע והיא עצמה הרגישה חשה חוסר מוגנות. שאלתי אותה

מה הרקע והיא אמרה שזה עניין שזה קשור לסוגיית הילדים." (עמ' 28, ש' 22-27).

העד השתמש באותו ביטוי של "חוסר מוגנות" בחקירתו הראשית (עמ' 27, ש' 2). המסקנה המתבקשת מן האמור היא, שיש לתת משקל מופחת לעדותו של מר שושן. הטעם הראשון הוא שהודעתו במשטרה (שלא הוגשה לי) נגבתה בשיהוי ניכר ובלתי מוסבר, בהתחשב בכך שמדובר בעד תביעה מהותי - מחדל החקירה ייזקף לחובת המאשימה; הטעם השני הוא, שקיימת ראייה לכך שמר שושן עירב בעדותו לפניי, בין חוויותיו מן האירוע, לבין דברים שמסרה לו המתלוננת. יש בכך משום "זיהום" העדות, ולכן לא ניתן לייחס לה משקל מלא. אני ער לכך שהסניגור לא העלה טיעון זה, ואולם זהו הרושם המתקבל מקריאה מדוקדקת וחוזרת של הפרוטוקול.

פליליות המעשים

השאלה הנדרשת להכרעה נוגעת לפליליותם של הדברים והמעשים, ולא לשאלת היותם ראויים אם לאו, שכן קבעתי זה כבר, כי אין מדובר בדברים ראויים ויש בהם יותר מאשר טעם לפגם. יש לשאול האם דבריו של הנאשם מקיימים את דרישות הדין ביחס לעבירה של העלבת עובד ציבור, והאם מעשיו באירוע, מהווים הפרעה לעובד ציבור.

העלבת עובד ציבור

כפי שעמד על כך בית המשפט העליון בדנ"פ 7383/08 אונגרפלד נ' מ"י, (מיום 11.07.2011) (עניין אונגרפלד), בבואו של בית המשפט להכריע בשאלה האם ביטוי מהווה העלבה של עובד ציבור, עליו לשקול מחד את מעמדה הרם של הזכות לחופש ביטוי - שהוא מעמד חוקתי על-חוקי, לעומת מעמדו של האינטרס להגן אל עובדי הציבור במסגרת מילוי תפקידם, מאידך. במסגרת חופש הביטוי, יש לתת מעמד בכורה לזכותו המהותית של אזרח לבקר את השלטון. ישנה חשיבות רבה שהביטויים הנשמעים כנגדם עובדי הציבור לא יובילו להטרדה שיש בה לשבש את יכולתו של עובד הציבור לבצע את מלאכתו באופן תקין [ר': רע"פ 5991/13 סגל נ' מ"י (מיום 2.11.2017) פסקה 20 לפסק דינה של כב' הנשיאה נאור; עניין סגל].

ההלכה שנקבעה, בדעת הרוב, בעניין אונגרפלד היא, כי על מנת שתקום אחריות פלילית בגין העלבת עובד ציבור צריכים להתקיים שני מבחנים מחמירים מצטברים: **האחד**, הוא מבחן תוכני, במסגרתו נדרש קיומו של ביטוי שלילי, הפוגע בליבת כבוד האדם, וכרוך בפגיעה מהותית וקשה בגרעין המוסרי-ערכי שממנו שואב עובד ציבור את מקור כוחו וסמכותו; **השני**, הוא מבחן הסתברותי, לפיו העבירה תחול רק מקום בו קיימת ודאות קרובה שדברי העלבוני יביאו לפגיעה קשה בעובד הציבור במילוי תפקידו ובהתאם, גם בשירות הציבורי. בעניין סגל, צמצם בית המשפט העליון את תחולת ההלכה בעניין אונגרפלד, ובין היתר נקבע:

"מיהותם של המתבטא ושל עובד הציבור מושא העלבון הינם שיקולים משמעותיים במסגרת המבחן ההסתברותי (לדין בפירושו של המונח "עובד הציבור" שבעבירה, ראו חוות דעתה של השופטת ד' ברק-ארז ברע"פ כהן). יסוד ה"העלבה" בעבירה נבחן באופן אובייקטיבי-נורמטיבי, היינו בהתאם לרמת הסיבולת הנדרשת מעובד ציבור סביר, להבדיל מהעובד המסוים שכלפיו כוון הביטוי (הלכת אונגרפלד, בעמ' 58, 60 (המשנה לנשיאה א' ריבלין), בעמ' 91 (השופטת (בדימ') א' פרוקצ'יה) ובעמ' 132-131 (השופט א' רובינשטיין). ראו גם סעיף 5 להנחיית היועץ). בחברה דמוקרטית ממילא נדרש כל אדם לסיבולת גבוהה ביחס לביטויים גם אם אינם נעימים ואף אם הם פוגעים. אולם, כפי שהובהר בהלכת אונגרפלד, כשמדובר בעובד ציבור, מצופה כי תהיה לו סיבולת גבוהה עוד יותר לכך (שם, בעמ' 61-65 (המשנה לנשיאה א' ריבלין), בעמ' 88)... " (עניין סגל, פסקה 47 לפסק דינה של כב' הנשיאה (בדימוס) נאור).

בנוסף, יש לבחון את הנסיבות בהם התממשה ההתנהגות שיש בה להעליב את עובד הציבור, באיזה הקשר התרחשה ובפני מי הושמעו הדברים או בוצעו המעשים שעשויים היו להיות מעליבים. בהקשר זה נאמר ע"י כב' הנשיאה (בדימוס) נאור בפסקה 52 לפסק דינה בעניין סגל:

"שיקול נוסף שיש להביא בחשבון ואשר אליו התייחסו הצדדים בענייננו הוא פומביות הביטוי, ובכלל זה תפוצתו ומידת החשיפה שלה זכה. נתון זה עשוי להשפיע על ההסתברות לפגיעה בערך המוגן שביסוד עבירת ההעלבה על שני היבטיו: תפקודו התקין של עובד הציבור ואמון הציבור בשירות הציבורי. פשיטא כי אם הציבור כלל לא נחשף למעשה העולב, האמון שהוא רוחש למערכות השלטון לא יכול להיפגע בעקבותיו. בנוסף, העובדה שהתבטאות מסוימת נאמרה בציבור עשויה להעצים את פגיעתה, בהשוואה לדברים שנאמרו בחדרי חדרים או באוזני העובד בלבד (ראו עמדתו הדומה של השופט א' א' לוי בהלכת אונגרפלד, בעמ' 139-140; כמו כן ראו שגב, בעמ' 225-230, 275-279; והשוו: א' בנדור "חופש הביטוי מעל לוחות-המודעות" משפטים יז 171, 183 (התשמ"ז-התשמ"ח))."

יישום ההלכות האמורות בענייננו מלמד, כי המאשימה לא הצליחה לעמוד ברף להוכיח ברמה הנדרשת בפלילים, את הנאשם עבר עבירה של העלבת עובד ציבור.

ראשית, אין מחלוקת, כי הנאשם הטיח במתלוננת עלבונות הקשורים ישירות במילוי תפקידה, וכי שקבעתי, עיקר העלבונות נגעו לכך שלתפיסת הנאשם, המתלוננת "עבריינית, פושעת" ומילות גנאי נוספות, משום שלא מילאה את תפקידה נאמנה, ולא סייעה לו ליישם את צו בית הדין בעניין הסדר ההתראות עם ילדיו. זהו הוא הקשר הדברים - הוא ממוקד והוא ספציפי;

שנית, הן כעולה מעדותה של המתלוננת, הן כעולה מעדות הנאשם והן כעולה מתיעוד הדברים בהקלטה, בין השניים התקיים דו-שיח בעניין שבמחלוקת. המתלוננת לא היתה משתתף סביל, וכאמור, הטיחה, לא אחת בנאשם, את מחדליו שלא לקדם את עניינו, דבר שהרתח את הנאשם וגרם לו להגיב כפי שהגיב, בעיקר בהרמת קול, ובשימוש באותן מילים שקבעתי.

שלישית, הדין-ודברים בין הצדדים היה פרטי ולא פומבי - דהיינו, אין מדובר בפרסום דברי העלבה כלפי המתלוננת בפומבי, אלא בדו-שיח שהתנהל במשרדה בעניין הנוגע ישירות למילוי תפקידה, ולאופן שבו תפס הנאשם את אופן מילוי התפקיד.

רביעית, המתלוננת דרשה מן הנאשם לצאת מחדרה בשלב מתקדם יחסית של השיח ביניהם, והוא אכן יצא.

סיכומי של דבר הוא, כי המתלוננת שוחחה עם הנאשם במשרדה על העניין שבטיפולו במסגרת סמכויותיה, והשניים התעמתו עד להרמת קול והאירוע כפי שתואר על-ידי בהתאם לממצאים שקבעתי. המתלוננת היא עובדת סוציאלית ובמיוחד, עובדת סוציאלית לסדרי דין. משמעות הדבר היא, ששגרת יומה המקצועית היא התמודדות עם מחלוקות קשות בתוך המשפחה, וחזקה שלא כל צד יהיה מרוצה מתפקודה ויבוא אליה בטענות. מכאן, שרמת הסיבולת של המתלוננת ביחס לתלונות המופנות כלפיה, צריכה להיות גבוהה בנסיבות העניין. הגם שכאמור, התנהגות הנאשם הייתה מכוונת ולא היה לה מקום, לא מצאתי כי דברי הביקורת הבוטים שהטיח במתלוננת, בהתחשב בחוויותיו הסובייקטיביות את תפקודה בעניינו, מגיעים כדי העלבת עובד ציבור.

לפיכך, אני מזכה את הנאשם מביצוע עבירה זו.

הפרעה לעובד ציבור

עבירת הפרעה לעובד ציבור מוגדרת בסעיף 288א לחוק העונשין כך:

" העושה אחת מאלה, דינו - מאסר שנה:

(1) מפריע ביוזעין לעובד הציבור או למי שהוסמך למלא תפקיד של עובד הציבור במילוי תפקידו על פי דין...."

עבירת הפרעה דורשת ביסוד העובדתי שבה כי העושה "יפריע", בדרך כלשהי, לעובד הציבור. כן נדרש ביסוד העובדתי, כי הפרעה תהיה במילוי תפקיד שעובד הציבור מילא כדן. היסוד הנפשי הנדרש בעבירה זו הוא של מחשבה פלילית, קרי: מודעות להתנהגות ולנסיבות (ר' ספרו של י' קדמי "על הדין בפלילים - חוק העונשין, הדין בראי הפסיקה", חלק שלישי, עמ' 1658 וכן חלק רביעי עמ' 1725).

בעניינינו לא מתקיים היסוד העובדתי שבעבירה וזאת מן הטעמים המפורטים להלן.

ראשית, המתלוננת העידה לפניי, כי הנאשם הגיע לחדרה בעבודה כשבאותו זמן היא שוחחה בטלפון עם ליאורה (עמ' 15, ש' 9 - 10). עוד סיפרה המתלוננת, כי ידעה שהנאשם אמור להגיע לאחר ששוחחה בטלפון עם עו"ד בן יוסף. כשנכנס הנאשם לחדרה, סגרה את הדלת כי התכוונה לפגישה (עמ' 18, ש' 27 - 28). משמעות הדבר, שהנאשם הגיע למתלוננת בעצת עורך-דינו, על-מנת לקדם את יישומו של צו בית הדין, דהיינו, לקדם את מילוי משימתה של המתלוננת;

שנית, המתלוננת תיארה כי האירוע התרחש בסיום יום עבודתה, ובנה שהגיע מבית הספר, בשל כוננות השלג באותו יום, חיכה לה מעבר לדלת על מנת שילכו הביתה יחדיו (עמ' 14, ש' 13). עוד טענה, כי היה מדובר במשימתה האחרונה (עמ' 15, ש' 7 - 8);

שלישית, הנאשם העיד לפניי, כי הגיע למשרדה של המתלוננת, וזאת רק לאחר עצה שקיבל מעורך דינו, שהרי תחילה כלל לא רצה לפנות למתלוננת, אלא שהנסיבות לא הותירו לו ברירה, בהתחשב בעובדה כי היה צריך לפגוש אות בנותיו באותו יום (עמ' 46, ש' 16 - 19). הנאשם אף העיד, כי מעולם לא הגיע למשרדה של המתלוננת לפני האירוע (עמ' 45, ש' 30 - 31);

יוצא אפוא, כי הנאשם הגיע לשוחח עם המתלוננת כחלק מעבודתה, בכוונה לשכנע אותה לעזור לו. אני סבור, כי הנאשם לא הגיע למתלוננת מתוך מטרה לחבל בשטף עבודתה, וגם למעשה לא הפריע לה בעבודתה. המתלוננת ידעה, כי הנאשם אמור להגיע, לאחר השיחה עם עו"ד בן יוסף, ותחילה התנהלה ביניהם שיחה רגועה. במהלך השיחה איבד הנאשם עשתונותו ונהג כפי שנהג, אך אין בכך כדי לקבוע כי מנע מהמתלוננת לבצע את עבודתה ביודעין. כך למשל, דרש ממנה להתקשר למשטרה והיא סירבה. לפיכך, הגעתי למסקנה, כי אין מקום להרשיע את הנאשם בעבירת ההפרעה אשר נסיבותיה לא הוכחו לפניי. לכן אני מזכה אותו מביצוע עבירה זו.

משקל שתיקתו של הנאשם בחקירתו

המאשימה ביקשה להתייחס לעובד שהנאשם שתק בחקירתו, כחיזוק לראיות התביעה. סברתי כי יש לדחות טענה זו מהטעמים הבאים:

א. אין מחלוקת כי הנאשם נחקר למעלה מחצי שנה לאחר האירוע (19.6.2015) כעולה מת/1. בהקשר זה יצוין, כי הוגשו מזכרים ת/5 ות/6 ונחקרו השוטרים שערכו אותם. מן המזכרים עולה כי בוצעו התקשרויות לטלפון של הנאשם 054-7650532 (לא יכולה להיות מחלוקת שזהו הטלפון שלו לנוכח פלט ההתקשרויות שהוגש כ-נ/2), ואולם הנאשם ניתק את השיחות. אין מדובר בהתנהגות תקינה, ואולם לא הוצגה כל ראיה כי הנאשם זומן לחקירה באופן רשמי ובלתי אמצעי (דהיינו, באמצעות מסמך זימון הנמסר או מודבק, כמקובל).

ב. אין מחלוקת, כי הנאשם הובא באישון לילה לחקירה (השעה 03:47 כעולה מת/1) לאחר שעוכב במחסום שגרתי סמוך לשעה 23:00, כשבדיקת השוטר העלתה כי מדובר באדם הדרוש לחקירה. הנאשם אמר לשוטר אוחנה, עד תביעה 5, כי מדובר בעיכוב שווא, כיוון שמעולם לא קיבל הזמנה לחקירה (ת/2), ולאחר מכן חדל הנאשם לשתף פעולה, לא הגיב ולא חתם על מסמכים (ת/3) (פרו' עמ' 12, ש' 15; ת/1).

ג. אין גם מחלוקת, כי הנאשם למעשה נעצר בשל חוסר שיתוף הפעולה שלו, כעולה מדו"ח המעצר ת/3, ואף נאזק (פרו' עמ' 12, ש' 15).

ד. הנאשם הסביר בעדותו מדוע לא שיתף פעולה. לדבריו הוא מוכר לשוטר ולקצין הקהילתי, ו"הם יודעים

טוב מאוד להזמין ולדבר אתי, אף אחד לא צריך לעצור אותי כדי לשאול שאלות שצריכים להשיב לתחנה בחברון. כל הילדים שלי היו צריכים להגיע לשבת [ביום המעצר], עשיתי קניות גדולות, נוסע הביתה בלילה, באקראי יש מחסום בדרך שבדקו, וראו שאני דרוש לחקירה במשטרה. שוב פעם, לא רצו להגיד לי מה מו. דיברתי עם השוטר. כל מה שאמר הוא לא אמר אצלי. הוא אמר שקיבל הוראה מהקצין שלי, לפי דעתי אתה באמת צריך לתבוע את המשטרה על מה שקרה. אין שום סיבה שלא יכולים להגיד לך לבוא ולזמן אותך לפגישה, לא היה שום סיבה, עצרו אותי וטרטרו אותי... אמרתי - אם אתם לא מוכנים לתת לי לצאת ולבוא בצורה נורמאלית וכל האוכל, היה חם, האוכל יתקלקל באוטו ואני צריך להתכונן לכל הילדים שבאים לשבת עם המשפחות שלהם, אם אתם לא מוכנים לקחת אותי בתור בן אדם... אני לא מוכן להגיד כלום ועצרו אותי, ותבעתי אותם וקיבלתי על זה סכום סמלי" (פרו' ש' 20-32).

יוצא אפוא, כי המשטרה לא עשתה כנדרש על-מנת לזמן לעדות את הנאשם, קרוב למועד ביצוע העבירה ובאופן סביר, ולאחר שהוכרז "דרוש חקירה" ולאחר שלא הוסבר לו בגין מה הוא מעוכב (עדות החוקר אוחנה, פרו' עמ' 12, ש' 5-11), התקומם הנאשם, ומחה בכך שלא שיתף פעולה בחקירה. זוהי זכותו המלאה של אזרח לקבל את מירב המידע על-פי חוק, הנמצא ברקע דרישת המשטרה לעיכובו. חזקת החפות, יש להזכיר, עומדת לכל אחד מאיתנו, וכבוד האדם וחירותו, גם זאת יש להזכיר כמתברר, הן זכויות יסוד חוקתיות על-חוקיות. לכן, אין די לומר לנאשם כי הוא "דרוש לחקירה" כדי להצדיק את עיכובו, בוודאי לא את מעצרו. יש לפעול לברר מהי עילת הדרישה לחקירה ולהסביר זאת למעוכב. הדבר לא נעשה במקרנו, ולכן פעל הנאשם כפי שפעל, ובצדק פעל. מכאן, שהסברו לשתיקתו לחקירה מקובל, הגיוני וצודק, ועל-כן אין לזקוף לחובתו את שתיקתו זו.

שתי הערות לפני סיום

ההערה הראשונה היא, כי לאחר ששבתי ובחנתי את מכלול הראיות, סברתי כי התוצאה של זיכוי היא התוצאה הנכונה נוכח מארג הראיות, ובעיקר ההתרשמות מהעדויות ששמעתי וכן מן המסמכים שהוגשו, וזאת אף אילו לא הייתה מוצגת לי הקלטת האירוע.

ההערה השניה היא, כי שקלתי להרשיע את הנאשם באופן חליפי בעבירה מופחתת של התנהגות פסולה במקום ציבור. אלא שסברתי, לנוכח מכלול הנסיבות והרקע לאירוע, אופי השיח שהתנהל בין המתלוננת לנאשם וההתרשמות מן הנאשם, כי גם אם התנהגותו של הנאשם חרגה מן המקובל, ובוודאי שאין מקום לאשרה כסטנדרט התנהגות מצופה, הרי שעדיין לא חצתה את הרף הפלילי.

סיכום

נוכח כל הטעמים שפורטו לעיל, אני מזכה את הנאשם מן המיוחס לו.

זכות ערעור כחוק.

ניתנה היום, כ"ב כסלו תשפ"א, 08 דצמבר 2020, במעמד הנוכחים.

עמוד 10

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©